

Privatisering og økte forskjeller med blå regjering i Sverige

Forord

Siden oktober 2006 har Sverige hatt en blå flertallsregjering, ledet av Fredrik Reinfeldt fra Moderaterna (tilsvarende Høyre i Norge). Dette er en rapport som gjennomgår hva den borgerlige regjeringen har gjort så langt i Sverige, på utvalgte områder.

Rapporten viser kort fortalt at de rikeste betaler mindre skatt enn før, forskjellene øker og vanlige folk har fått redusert sin trygghet. De arbeidsledige fått kutt i ledighetstrygden, og syke har fått redusert sine sykepengene. Det har blitt lavere terskel for å havne på sosialhjelp, fordi sykepengene kuttet tidligere enn før. Det er blitt tillatt med økt bruk av midlertidige ansettelses.

En slik rapport er viktig i Norge, fordi den gir en pekepinn om hva som kan skje med Norge om Høyre og FrP får bestemme. Tabellen på side åtte viser med all tydelighet at det som den borgerlige regjeringen har gjort i Sverige, også kan skje i Norge – fordi Høyre og FrP er enige om det, om de vinner valget.

Rapporten er skrevet av SVs stortingsgruppes sekretariat, men bygger i stor grad på materiale som er samlet inn av Stortingets utredningsseksjon. Hovedkildene til denne utredningen er to rapporter. Den første er rapporten fra Socialdemokraterna: "Halvtid – och Sverige ligger under. Två år med regeringen Reinfeldt", se <http://www.socialdemokraterna.se/Var-politik/Arkiv/Halvtid/#>. Den andre er tidsskriftet "Riksdag & departement" som våren 2008 laget en oversikt over regjeringens valgløfter, og hvilke av disse som er gjennomført eller igangsatt ("Riksdag & departement" nr. 20, 2008), se <http://www.rod.se/politikomraden/demokrati/8-av-10-valloften-kan-bockas-av/>. Andre kilder er oppgitt underveis.

Sammendrag: Privatisering og økte forskjeller med den blå regjeringen i Sverige

Oktober 2006 fikk Sverige en blå flertallsregjering, ledet av Fredrik Reinfeldt fra Moderaterna (tilsvarende Høyre i Norge). Regjeringen består i tillegg til Moderaterna av de Liberale (tilsvarende Venstre), Kristendemokraterna (tilsvarende KrF) og Centerpartiet (Senterpartiet)¹.

På snart tre år har denne blå regjeringen gjennomført omfattende privatisering og skapt økte forskjeller for folk flest.

Erfaringen med en blå regjering i Sverige viser at

- De rikeste har fått det mye bedre. Fjerning av formuesskatten har gjort at alle de rike som har store formuer nå betaler mindre skatt enn før.
- De ti prosent rikeste har i gjennomsnitt fått 32 ganger så mye som de ti prosent fattigste. Samtidig har arbeidsledige fått redusert sin ledighetstrygd, og syke har fått redusert sine sykepengene
- Det er dyrere å være medlem av den statlige "arbeidsledighetskassen", som har ført til at en halv million arbeidstakere har meldt seg ut og står utenfor den offentlige ledighetstrygden.
- Det har blitt lavere terskel for å havne på sosialhjelp, fordi sykepengene kuttes tidligere enn før.
- Det er blitt tillatt med økt bruk av midlertidige ansettelser.
- Det har blitt en eksplosjon av privatskoler, særlig på gymnasnivå. Hver femte gymnasiast går på privatskole. Den blå regjeringen i Sverige vil at kommunene skal ha finansieringsplikt overfor de private skolene, som er det samme som å tappe penger fra de offentlige skolene og gi til de private.
- Det har blitt en oppblomstring av private sykehus. Fra 1. juli 2007 kan regioner overlate akuttisyekehus til profitt-drevne firmaer. Private som driver for offentliges regning står fritt til å prioritere personer som enten kan betale selv eller som har privat sykeforsikring.
- Statlig eierskap i en rekke bedrifter og virksomheter privatiseres.

Det som denne blå regjeringen har gjort i Sverige kan langt på vei bli en pekepinn på hva en norsk, blå regjering kan komme til å gjennomføre (se Konklusjon).

¹ I motsetning til i Norges FrP finnes det ikke noe parti til høyre for Moderaterna i Sveriges Riksdag.

1. Mer til de som har mest fra før

Riksdagens Utredningskontor (RUT) har på oppdrag fra sosialdemokratene i Sverige sett på konsekvensene av den blå regjeringens politikk for husholdningenes økonomi.² De har da sett på skattepolitikk og en rekke andre politiske tiltak i 2007 og 2008 som påvirker husholdningenes økonomi.

- De ti prosent rikeste har i gjennomsnitt 32 ganger så mye som de ti prosent fattigste³. Mens de rikeste i snitt fikk nesten 18.000 kroner hver, fikk de fattigste rundt 550 kroner hver.
- Den halvdelen av befolkningen med dårligst økonomi har fått kun fått 16,4 prosent av den samlede veksten i husholdningenes økonomisk standard.
- De tretti prosent rikeste stikker unna med 60 prosent av den samlede økningen i økonomisk standard.

Tabellen under viser bakgrunnstallene, hvor endringer i økonomisk standard fra 2006 til 2009 er fordelt på befolkningen inndelt i ti like store grupper (om lag 470.000 husstander i hver gruppe), rangert etter inntekt.

² Dnr 2008:1158. RUT har tatt utgangspunkt i Statistiska centralbyråets undersøkelse av husholdningenes økonomi i 2006 og fremskrevet dette til 2009, gitt de regelendringene som regjeringen har gjennomført, i tillegg til økonomiske endringer og befolkningsendringer. Når det gjelder regelendringene fra regjeringen er det tatt utgangspunkt i budsjettproposisjonen for 2007, den økonomiske vårproposisjonen i 2007, budsjettproposisjonen for 2008 og enkelte andre relevante proposisjoner som er fremmet de første årene av regjeringssperioden. Notatet fra RUT er datert 21. august 2008.

³ Indeks: 17680 : 550 (se tabell 1)

Tabell 1: Endring i økonomisk standard⁴ for ulike inntektsgrupper i Sverige fra 2006 til 2009

Inntektsgruppe	Gjennomsnittlig endring av økonomisk standard (kr)	Prosentandel av total endring av økonomisk standard	Prosentvis endring av økonomisk standard.
Totalt	+ 6 610	100,0	4,0
10 prosent rikeste	+ 17 680	26,7	3,3
90	+ 12 200	18,4	5,0
80	+ 10 430	15,8	5,1
70	+ 8 320	12,6	4,6
60	+ 6 670	10,1	4,7
50	+ 4 680	7,1	3,8
40	+ 3 120	4,7	2,9
30	+ 1 710	2,6	2,2
20	+ 800	1,2	2,1
10 prosent fattigste	+ 550	0,8	8,2

Noen av tiltakene som forklarer endringene:

- Formueskatten er avviklet f.o.m. 2007⁵.
- Redusert arbeidsledighetstrygd og stønad til personer som deltar i arbeidsmarkedstiltak (se avsnitt 3)⁶.
- Lavere utbetaling av sykepenger fra syke- og foreldreforsikringen. Beregningsfaktoren som inntekten skal multipliseres med er senket fra 0,989 til 0,97 f.o.m. 2008. Redusert sykepengeutbetalingen fra 80 til 75 pst av sykepengegrunnlaget etter 12 måneders sykemelding. Innført 1. juli 2008.

Statistiska centralbyrån (SCB) peker i en pressemelding på at husholdningene opplevde en økning i disponible inntekter i 2007, men at de økonomiske forskjellene samtidig har økt. Forskjellene var i 2007 større enn noensinne.⁷

⁴ RUT bruker begrepet "økonomisk standard" som husholdningens disponible inntekt etter betalt arbeidsledighetskasse, delt på antall forbrukerenheter i husholdningen. Antallet forbrukerenheter beregnes slik: $(\text{Antall voksne} + 0,7 * \text{barn})^{0,7}$. Dette betyr for eksempel at en husholdning med to voksne og ett barn med en disponibel inntekt på 200.000 kroner har - etter hensyn til forsørgingsbyrden - en disponibel inntekt per forbrukerenhet på snaut 99.790 kroner $(200.000/2,004)$. 2,004 er tallet som fremkommer ved $(2 + 0,7 * 1)^{0,7}$.

⁵ Økt skatt på salg av eiendom ble innført for å kunne finansiere avskaffelsen av den statlige eiendomsskatten.

⁶ De nye reglene innebærer at etter 200 dager reduseres arbeidsledighetstrygden eller stønaden fra 80 pst til 70 pst av inntekten, og etter 300 dager reduseres utbetalingen til 65 pst for de som ikke har forsørgeransvar. For personer med forsørgeransvar reduseres utbetalingene til 65 pst etter 450 dager. Før reformen var det ingen reduksjon i arbeidsledighetstrygden uansett hvor lang tid man var arbeidsledig. Det er også innført et tak på utbetaling på 680 SEK om dagen de første 100 dagene. Reglene ble endret i 2007.

⁷ http://www.scb.se/Pages/PressRelease_263704.aspx

”Att inkomsterna ökar är inte unikt, 2007 års ökning innebär att medianinkomsten har ökat tolv år i rad. Inkomstökningen på 7 procent är dock den största sedan SCB började med inkomstmätningar 1975. Den rekordstora ökningen 2007 kan förklaras av ökade inkomster från arbete och kapital samtidigt som skatterna har sänkts.

Parallellt med hushållens höjda inkomster från mitten av 1990-talet har även inkomstskillnaderna ökat. Skillnaden har inte varit större sedan SCB började med mätningarna 1975.

Inkomsten har ökat i samtliga inkomstskikt men ökningen är betydligt större för de med högst inkomster. Inkomstgränsen för den tiondelen av befolkningen med lägst inkomst ökade med 28 procent mellan 1995 och 2007. För tiondelen med högst inkomst var ökningen 62 procent. Värdet som avgränsar den procent med allra högst inkomst har mer än fördubblats sedan 1995. En förklaring till denna mycket kraftiga inkomstutveckling för de med toppinkomster är att kapitalinkomsterna har ökat kraftigt under perioden. Både aktieutdelningar och den vinst som uppstår vid försäljning av till exempel aktier och fastigheter, kapitalvinst, har ökat och har aldrig varit större än 2007. Kapitalinkomster är mycket ojämnt fördelade och starkt koncentrerade till toppen av inkomstfördelningen, vilket späder på inkomstspridningen.”

2. Ustrakt privatisering av skole, sykehus og statsbedrifter

Sverige har sett en eksplosjon av privatskoler, særlig på gymnasnivå. Framveksten av privatskolene har skjedd over flere år,⁸ også før denne regjeringsperioden, men utviklingen oppmuntres av den sittende regjeringen.⁹ I dag går 10 pst av grunnskoleelevene og 20 pst av gymnasskoleelevene på privatskole.¹⁰ Skoleåret 2005/2006 var det til sammenligning 7 pst av grunnskoleelevene og 12 pst av gymnasskoleelevene som gikk på privatskole.¹¹

Regjeringen har nylig lagt fram et lovforslag som tydeliggjør kommunenes finansieringsplikt overfor de private skolene og barnehagene, og at private eiere kan klage til forvaltningsdomstolen dersom de mener at de har fått for lavt tilskudd.¹² Formålet er å sørge for like vilkår for private og offentlige skoler/barnehager. I praksis betyr dette å tappe penger fra de offentlige skolene, og gi til de private.

Fra 1. juli 2007 kan regioner overlate akuttsykehus til profittdrevne firmaer. Videre åpnes det for at private firmaer som driver sykehus på vegne av det offentlige, kan ta i mot

⁸ <http://www.skolverket.se/sb/d/2112/a/11936>

⁹ <http://www.analysnorden.org/analysnorden/artikkel.asp?id=700>

¹⁰ http://www.friskola.se/Om_friskolor_Friskolorna_i_siffror_DXNI-25907.aspx

¹¹ <http://www.skolverket.se/sb/d/175>

¹² <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/122642>

privatbetalende pasienter/forsikringspasienter på det samme sykehuset og la disse pasientene gå foran i køen.¹³

Innføringen av systemet "Vårdval Stockholm" innebærer fritt brukervalg av fastlege og legesenter (vårdcentral), samtidig som det er innført fri etableringsrett for leger med autorisasjon fra landstinget. Dette systemet har møtt massiv kritikk fordi forskjellene mellom fattige og rike kommuner har økt, og fordi flere legesentre i Stockholms forsteder er lagt ned, særlig i de fattige forstedene.¹⁴

Reinfeldt har satt i gang med å selge og privatisere en rekke selskaper som staten har eierandeler i, i første rekke TeliaSonera AB, Nordea AB og den nordiske børsen OMX. Også SAS har vært nevnt som mulig salgskandidat. Den svenske staten eier 19,5 prosent av aksjene i Nordea, 21,4 prosent i SAS, 45,3 prosent i TeliaSonera og 6,7 prosent av OMX. Også tre selskaper som ikke er noterte, men som er av en betydelig størrelse selges. Dette er eiendomsgruppen Vasakronan AB, SBAB og spritprodusenten Vin & Sprit.

3. Dårlige tiltak mot arbeidsledighet

I første kvartal 2009 var den relative arbeidsledigheten i Sverige 7,8 pst, dvs. en økning på 1,5 prosentpoeng fra samme tid året før. Dette er noen av tiltakene for å få ned ledigheten:

- Økt bruk av midlertidige ansettelser: Den blå regjeringen har innført en ny tidsbegrenset ansettelsesform i loven om "anställningsskydd" (LAS). Arbeidsgivere kan, uansett grunn, ansette en person i maksimalt 24 måneder, såkalt "allmän visstidsanställning" som er et vikariat begrenset til to år.
- Det er gjennomført endringer i arbeidsledighetsforsikringen, hva gjelder både nivået på utbetalingene, finansieringssystemet, reglene for deltidsarbeidsløse og antall karensdager. I Sverige betales det en personlig forsikring for å være medlem i "arbeidsledighetskassan" ("a-kassan"). Endringene innebærer økte forsikringsavgifter, økt egenfinansiering, skjerpede arbeidsvilkår og endrede beregningsregler. Endringene er bl.a. begrunnet med at de vil øke tilbudet av arbeidskraft og korte ned perioden folk er arbeidsledige. Ifølge en artikkel fra Riksdag & Departement har rundt 500 000 personer meldt seg ut av "a-kassan" de siste årene. For å motvirke dette, reduseres arbeidsløshetsavgiften med SEK 50 fra 1. juli 2009. Dette gir en del a-kasser mulighet til å senke medlemsavgiften. I tillegg oppheves kravet om å ha en jobb eller ha arbeidet en viss tid for å få være medlem i

¹³ <http://www.analysnorden.org/analysnorden/artikkel.asp?id=747> og http://www.svd.se/nyheter/inrikes/artikel_226181.svd

¹⁴ http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/artikel_777359.svd og <http://www.socialdemokraterna.se/Webben-for-alla/Partidistrikt/Stockholm/Hem1/Nytt-fran-Stockholms-Stad/Ar-Filippa-Reinfeldt-nojd-med-Vardval-Stockholm/#>

”a-kassan”. For øvrig er ordningen slik at i bransjer med lav arbeidsløshet er avgiftene lave, men den er høy i bransjer med høy ledighet.¹⁵

- Ett av de nye tiltakene til den blå regjeringen er en jobb- og utviklingsgaranti som ble iverksatt 1. juli 2007. Garantien skal hjelpe langtidsarbeidsløse med å komme inn på arbeidsmarkedet. Den svenske riksrevisjonen har satt igang en revisjon av ordningen, og de foreløpige funnene tyder på at ordningen slik den er utformet, faktisk kan gjøre overgangen til arbeidslivet vanskeligere for deltakerne. Den alvorligste kritikken går ut på at garantien ”låser inn” deltakerne i en langvarig fase av kartlegginger, jobbsøkerkurs, coaching og praksis – dvs. ulike tiltak som de fleste av dem allerede har vært igjennom. Foreløpig går det ikke an å ”hoppe over” deler av programmet. Det har også vist seg vanskelig å få tilstrekkelig med praksisplasser nå i lavkonjunkturen. Den som fortsatt er arbeidsledig etter 450 dager skal kunne få en ”nystartsjobb”, dvs. en samfunnsnyttig, ekstratilsetting utenfor det ordinære arbeidsmarkedet. Men heller ikke slike muligheter er det enkelt å oppdrive for tiden.¹⁶
- Fra 1. juli 2008 kom det nye regler for sykepenger i Sverige. I korte trekk går de ut på at den sykmeldte må prøve arbeidsevnen sin tre ganger i løpet av sykmeldingsperioden. Etter mer enn ett år på sykepenger uten å klare å arbeide, er det bare mulig å få forlenget perioden med høyst 18 måneder, bortsett fra ved meget alvorlig sykdom. De som da ikke har rett til uføretrygd på grunn av varig uførhet, er henvist til sosialhjelp. Ifølge den svenske Försäkringskassan skal den sykmeldtes arbeidsevne prøves gjennom en såkalt rehabiliteringskjede i tre ledd. Hun eller han har rett på sykepenger i 90 dager dersom vedkommende ikke kan utføre sitt vanlige arbeid. Deretter kan man få sykepenger hvis det ikke er mulig å utføre noe arbeid overhodet hos arbeidsgiver. Etter et halvt år har en bare rett til sykepenger hvis det ikke er mulig å gjøre noe arbeid i det hele tatt på noen arbeidsplass. Testingen kan utsettes dersom det er sannsynlig at den sykmeldte snart blir så frisk at vedkommende kan gå tilbake til sin vanlige jobb. Sykepengene er normalt 80 pst av vanlig lønn som reduseres til 75 pst etter ett år. Det er bare ved svært alvorlige og sjeldne lidelser at sykmeldingsperioden kan forlenges ut over grensene som de nye reglene setter. Opposisjonspolitikere har rettet sterk kritikk mot det nye regelverket fordi regjeringen ikke har fått i stand noen tiltak som kan fange opp dem som faller utenfor sykmeldingsreglene.¹⁷

¹⁵ Se følgende lenke fra Riksdag & Departement:

http://www.rod.se/politikomraden/arbete_och_naringsliv/Billigare-och-dyrare-att-vara-med-i-a-kassan/

¹⁶ Se oppslag på følgende lenke: <http://op.se/ettan/lokalt/1.962222>

¹⁷ Se artikkel fra Arbeidsmiljøsenderet på følgende lenke:

http://www.arbeidsmiljo.no/xp/pub/hoved/tidsskrift/temaer/sykefravar_og_uforhet/377423

4. Sannsynligvis utilstrekkelige tiltak mot finanskrisen

Det Finanspolitiske rådet (Rådet) i Sverige gjør uavhengige granskninger av regjeringens finanspolitikk. Gjennom rapporter gir de resultatet av granskningene. I dette ligger også tilbakemelding på nivået av bevilgningene, og på argumentasjonen framført av regjeringen.

I rapportene "Finanskrisen och den svenska krishandteringen under høsten 2008 og vinteren 2009"¹⁸ og "Svensk finanspolitikk 2009"¹⁹ gir Rådet konkrete tilbakemeldinger på den svenske regjeringens innretting av finanspolitikken i forhold til utfordringene fra den pågående økonomiske krisen (en oversikt fra regjeringen over samtlige tiltak for å møte krisen finnes på <http://www.regeringen.se/sb/d/11577/a/120213>).

Generelt mener Rådet at den blå regjeringen brukte for lite penger, og at ytterligere finanspolitiske stimulanser hadde vært ønskelig. Flertallet i Rådet kommer fram til at regjeringen burde stimulere økonomien ytterligere med 15 milliarder SEK i 2009 og 30 milliarder SEK i 2010. Rådet trekker fram ytterligere tilskudd av midler til kommunene, blant annet for å unngå oppsigelser. Tanken er at det er billigere å forhindre oppsigelser enn å stimulere til nyttilsetting. Både det finanspolitiske rådet og Konjunkturinstituttet mener at økningene i bevilgninger til kommunene burde ha vært større enn det som ble lagt inn i årets vårproposisjon. - Jeg synes ikke åtte milliarder er spesielt imponerende. Det er ikke veldig mye penger. Dette ville tilsvare omtrent fem milliarder kroner i Norge. Så jeg er ikke videre imponert, sier Steinar Juel, sjeføkonom i Nordea til NA24²⁰.

Rådet vektlegger at tiltak bør rettes mot de svakeste i samfunnet, da disse vil bruke det meste av økt disponibel inntekt til forbruk. Det peker spesifikt på de arbeidsledige. Rådet mener at i en normalsituasjon vil regjeringens innstramninger kunne føre til lavere arbeidsledighet da insitamentet til å få jobb blir høyere når ordningene strammes inn. Men dagens situasjon er ekstraordinær. De ønsker en tidsbegrenset økning i erstatningsnivået gjennom arbeidsledighetsforsikringen. Dette kunne ha blitt gjort ved å forlenge perioden der man mottar 80 pst av tidligere lønn. Samtidig foreslås det at arbeidsløshetsforsikringen bør gjøres avhengig av konjunktorene der erstatningsnivået i en lavkonjunktur blir høyere enn i en høykonjunktur.

Før finanskrisen slo inn for fullt hadde den svenske regjeringen satt et utgiftstak for 2009-2011. Rådet har foreslått å bryte utgiftstaket for å justere det opp da dagens økonomiske krise er en ekstrem uttakssituasjon. Rådet mener en oppjustering av taket under ordnede former ikke kommer til å svekke regelverkets troverdighet.

¹⁸ Lenke til rapporten:

<http://www.finanspolitiskaradet.se/download/18.1166db0f120540fe049800031951/090508+Bergström.pdf>

¹⁹ Lenke til rapporten:

<http://www.finanspolitiskaradet.se/download/18.1166db0f120540fe049800031620/Svensk+finanspolitik+2009.pdf>

²⁰ <http://arkiv.na24.no/Nyhet/337893/Krisepakke:+22,9+milliarder.html>

5. Konklusjon: Dette kan skje også i Norge

Erfaringene fra Sverige er at en blå regjering fører en politikk som fører til større forskjeller og mer privatisering. Etter stortingsvalget 2009 kan disse erfaringene fort bli en realitet også i Norge:

	Dette har den blå regjeringa gjort i Sverige	Dette er H / FrP enige om å gjøre i Norge
Økte forskjeller	Forskjellene øker i Sverige, spesielt fordi formuesskatten er fjernet. Fjerningen av formuesskatten betyr at alle med store formuer nå betaler mindre skatt enn før, og tall viser at de 10 prosent rikeste har fått 32 ganger mer enn de 10 prosent fattigste av den blå regjeringa.	FrP og Høyre har programfestet å fjerne formuesskatten. Formuesskatten er <i>ikke</i> en folkeskatt; 93 prosent av all formuesskatt betales av personer med over 1 mill. i formue. Å fjerne formuesskatten i Norge vil bety at de 34 rikeste i Norge får 40 mill kr <i>hver</i> i skattelette over en fireårsperiode. En vanlig skattebetaler vil få under en tusendel av dette i skattelette (se SV-rapporten "Hvem tjener på en regjering med Høyre og FrP?").
Kutt i ledighetstrygd og sykepenges	Arbeidsledige i Sverige har fått redusert sin ledighetstrygd, og syke har fått redusert sine sykepenges. Det har blitt lavere terskel for å havne på sosialhjelp, fordi sykepengene kuttes tidligere enn før.	FrP "vil gjennomgå offentlige ytelser slik at de stimulerer til økt arbeidsdeltakelse", mens Høyre vil "stille strengere krav for trygdeytelser" (fra arbeidsprogrammene). I FrPs program heter det også at de vil ha "belønningsordninger for personer med lavt sykefravær", som i praksis betyr å gi lavere lønn til de som er syke enn de som er friske.
Økt bruk av midlertidige ansettelser	I Sverige har det blitt tillatt med økt bruk av midlertidige ansettelser.	Både Høyre og FrP har lovet å øke bruken av midlertidige ansettelser om de får bestemme.
Økt privatisering av skolene	I Sverige har det blitt en eksplosjon av privatskoler, særlig på gymnasnivå. Hver femte gymnasiast går på privatskole. Den blå regjeringen i Sverige vil samtidig at kommunene skal ha finansieringsplikt overfor de private skolene, som er det samme som å tappe penger fra de offentlige skolene og gi til de private.	FrP har lovet full likebehandling av offentlige og private skoler. Også Høyre er veldig positiv til flere privatskoler. De private skolene vil da ha krav på å motta offentlig støtte. Dette er penger som tas fra den offentlige skolen.
Økt privatisering av sykehusene	I Sverige har det blitt en oppblomstring av private sykehus. Fra 1. juli 2007 kan regioner overlate akuttsykehus til profittdrevne firmaer. Private som driver for offentliges regning står fritt til å prioritere personer som enten kan betale selv eller som har privat sykeforsikring.	I Norge mener FrP skriver at sykehusene bør "overlates til frivillige eller kommersielle aktører", mens Høyre vil gi private aktører "mulighet til å utføre flere oppgaver på vegne av den offentlige helsetjenesten" (fra programmene).
Økt privatisering av statlig eierskap	Reinfeldt selger statens aksjer i TeliaSonera AB, Nordea AB og den nordiske børsen OMX. Den svenske staten eier 19,5 prosent av aksjene i Nordea, 45,3 prosent i TeliaSonera og 6,7 prosent av OMX. Også tre andre selskaper av betydelig størrelse selges. Dette er eiendomsgruppen Vasakronan AB, SBAB og spritprodusenten Vin & Sprit ²¹ .	I Norge eier staten store deler av norsk vannkraft. Høyre og FrP er enige om å privatisere norsk vannkraft. FrP sier at de ønsker å børsnotere Statkraft, selskapet som kontrollerer over halvparten av de norske vannkraftressursene, og deretter gjennomføre et nedsalg til 51 prosent. Høyre har tidligere sagt at de er åpne for nedsalg. Også andre selskaper, som Posten Norge, NSBs eiendommer og Flytoget blir solgt om Høyre og FrP får bestemme.

²¹ <http://arkiv.na24.no/Nyhet/242687/Sverige+kan+selge.html>